

het Indische Leger verbonden te zijn geweest (waarvan nog geen anderhalf jaar aan het gemobiliseerde Nederlandsche), sedert kort het kleed van den gepensioneerde aangetrokken. Maar nog is de kans niet geheel voorbij, dat ik voor mijn geboorte- grond, zij het dan ook in een hoogst bescheiden werkkring, in oorlogstijd, nuttig zou kunnen zijn en voor dat geval zou ik toch gaarne weten, of ook ik al dan niet mijn onderscheidingsvermogen zoo geheel en al heb verloren als collega KUIPER van collega SALM wil doen gelooven. En indien dat zoo mocht zijn, verzoek ik collega KUIPER beleeft een voormalig cavaleriepaard, dat op het hooren van de bekende trompetklanken nog eens is komen aansukkelen, de zweep niet te sparen, die het zal hebben verdiend, als het de oude commando's blijkt te hebben vergeten of... nooit te hebben begrepen.

's Gravenhage,
22 Januari 1917.

Dr. S. MONNIKENDAM,
gepens. off. v. gezondheid O. I. L.

DE AREA CELSI ALS VERSCHIJNSEL VAN LATENTE TETANIE.

Collega J. C. KOCH maakt bezwaar tegen mijn opvatting, dat in de beide door mij beschreven gevallen de haaruitval een gevolg is van latente tetanie. Hij meent, dat er verwarring zou kunnen plaats hebben met de ontaardingsreactie van ERB, doch hiervan kan geen sprake zijn; bij de ontaardingsreactie treedt een quantitative vermindering der gevoeligheid voor den galvanischen en den faradischen stroom op, met bijkomstige kwalitatieve veranderingen in de eigenaardigheden van de samentrekking. Hiervan is echter bij tetanie geen sprake, zooals ik duidelijk gezegd heb: het type der samentrekking is volkomen normaal en bij tetanie vinden wij een verhoogde gevoeligheid voor den galvanischen stroom. Wat ik beschreven heb, kan dus met de ontaardingsreactie niets te maken hebben.

Wat nu de electriche prikkelingsverschijnselen bij tetanie betreft, is het meest karakteristiek en dan ook het standvastigst de verhoogde gevoeligheid voor den galvanischen stroom en deze was bij mijn beide patiënten aanwezig, zooals ik trouwens duidelijk heb medegedeeld.

De verdere bijzonderheden zijn geenszins standvastig. KOCH zegt, dat nergens beschreven staat, dat bij tetanie de An. S. C. > K.S.C. zou zijn. Doch zoowel PHLEPS als FALTA vestigen de aandacht er op, dat van groot belang is het optreden van An. S. C. bij zeer lagen geringen prikkel. PHLEPS zegt bijv., dat, ook bij schijnbaar normale waarde der K.S.C. een zeer vroegtijdig optreden der An. S. C. pleit voor het bestaan eener electriche overgevoeligheid. En bij een door mij waargenomen geval van manifeste tetanie (met het volledige symptomcomplex) was bij dezelfde, zeer lage minimaal-waarde de An. S. C. > K.S.C.. Dat KOCH dit nergens beschreven vond, mag toch niet als een reden gelden, dat het onjuist zou zijn. Overigens geef ik toe, dat mijn mededeelingen in sommige opzichten vollediger hadden kunnen zijn en dat ik in het bijzonder had kunnen wijzen op het naar beneden gaan der An. O.C., welke bijzonderheid ook in beide gevallen aanwezig was. De gevonden waarden heb ik niet medegedeeld, om niet in te groote uitvoerigheid te vervallen; trouwens, wanneer men verschillende onderzoekers raadpleegt, ziet men nog vrij groote schommelingen in de gevonden minimaal-waarden. De hoofdzaak is, dat de gevoeligheid voor den galvanischen stroom duidelijk verhoogd is en dat verschijnsel was in mijn beide gevallen aanwezig (in een uitvoeriger mededeeling hoop ik later wel cijfers te geven), zoodat aan de diagnose „latente tetanie” niet te twijfelen valt.

's-Gravenhage, 22 Januari 1917.

G. C. BOLTEN.

SLECHTE BEZOLDIGING EN SLECHTE KAMERAADSCHAP.

I.

Het personeel der Rijkspostspaarbank bestaat uit ongeveer 450 personen en daarvan behooren ongeveer 400 op het oogenblik tot de contrôle van den arts, niet 500. De heer PINKHOF wil uit „business”-oogpunt het salaris van den controleerenden ge-

neesheer verhoogd zien, gaat van de veronderstelling uit, dat de Staat der Nederlanden *f* 3.— per contrôle-bezoek verdient en berekent daaruit, dat de arts dus wel *f* 1.50 per bezoek mag hebben en de Staat der Nederlanden ook *f* 1.50. Eerlijk deelen. Waarom het juist 3 guldens zijn, vergeet de heer PINKHOF aan te toonen. Het kan even goed meer als minder zijn. En is het minder (de hoogere ambtenaren vallen niet onder de contrôle), dan zou het salaris van den arts voldoende zijn.

Van de 40 sollicitanten, voor de betrekking van controleerend geneesheer trokken zich na het rondschrijven van den afdeulingsraad slechts 6 terug. De heer PINKHOF kent zeker niet de namen van de 40 sollicitanten, waarschijnlijk zelfs niet die van de 6, die zich terugtrokken; toch schrijft hij, dat zij, die zich terugtrokken, de beste onder hun medesollicitanten zijn. Hoe weet hij dat, zou ik willen vragen. Toont het handhaven van een sollicitatie met de wetenschap, dat afkeurende critiek niet zal uitblijven, geen „zedelijken moed”, een eigenschap volgens den heer PINKHOF zoo noodig voor den controleerenden geneesheer? „De overgeblevenen hebben trouweloos en dwaas gehandeld”. Dwaas! Dwaas hebben zij gehandeld, die zich terugtrokken zonder te informeeren, wat hun medesollicitanten zouden doen (tenminste indien zij de betrekking werkelijk wenschten en meenden kans van slagen te hebben). Een advertentie in enkele couranten om de sollicitanten ter vergadering op te roepen zou hen op de hoogte gebracht hebben van ieders persoonlijke opvatting. Maar veel dwazer is de heer PINKHOF, die meent, dat een rondschrijven van den afdeulingsraad voldoende is de sollicitatie voor een betrekking te laten intrekken. De oproeping voor sollicitanten stond geadverteerd in het officieele orgaan *Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde*. De betrekking is lange jaren vervuld door iemand, die een belangrijke positie inneemt in de geneeskundige wereld en deze functionaris bedankt wegens gezondheidsredenen. Is er nu werkelijk één ernstig persoon, die meent, dat de artsen schooljongens zijn geworden, die aan den leiband loopen van den afdeulingsraad, zonder dat hun eigen meening wordt gevraagd? Trouweloos! In een kringvergadering is over de betrekking van controleerend geneesheer niet gesproken. De sollicitanten zijn niet door den afdeulingsraad of door wien ook naar hun meening gevraagd, niets, volstrekt niets is er gebeurd, dan het rondzenden van een gedrukt schrijven van den afdeulingsraad behelzende een raadgeving en een verwachting. En hoe durft nu iemand te insinueeren, dat het niet opvolgen van een raad „trouweloos handelen” is?

Amsterdam,

23 Januari 1917.

J. VAN KONIJNENBURG,

controlcerend geneesheer der Rijkspostspaarbank,

II.

Of de Staat veel of weinig per contrôlebezoek overhoudt, doet niet ter zake. Ik heb slechts betoogd, dat het hier louter om geldbesparing gaat, en dat dus de arts, die daarvoor werkt, geen enkelen grond heeft om dit werk slechter te laten betalen dan gewoon geneeskundig werk.

Ik blijf volhouden, dat degenen, die aan de uitnoodiging van den afdeulingsraad gehoor hebben gegeven, van betere eigenschappen hebben blij gegeven dan de anderen. Er zou niets tegen zijn geweest, als de sollicitanten, die *f* 450.— genoeg vonden, deze hun overtuiging hadden te kennen gegeven aan den afdeulingsraad. Dan had deze den sollicitanten opnieuw den raad kunnen geven, hun sollicitatie te handhaven, omdat er geen kans was, de bezoldiging te doen verbeteren. In plaats van dezen zedelijken moed te toonen, hebben de 34 sollicitanten hun afdeulingsraad aan een onvermijdelijken tegenslag blootgesteld, welke nog bittere gevolgen kan dragen, als de vertegenwoordigers onzer beroepsbelangen tegenover anderen in ons aller belang zullen hebben op te treden. En zij hebben hun 6 medesollicitanten „erin laten loopen”. Dat moet ik trouweloos blijven noemen,

PINKHOF.